

Mikołaj Kaczmarek

Sytuacja właścicieli turbin wiatrowych w świetle wprowadzonych zmian przepisów o podatkach lokalnych

Roczniki Ekonomiczne Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy 10, 81-91

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SYTUACJA WŁAŚCICIELI TURBIN WIATROWYCH W ŚWIELE WPROWADZONYCH ZMIAN PRZEPISÓW O PODATKACH LOKALNYCH

Streszczenie: Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych¹ wprowadziła definicję turbiny wiatrowej, która uznana została za obiekt budowlany do którego oprócz wieży i fundamentu wlicza się także urządzenia techniczne. Taka definicja turbiny wiatrowej umożliwia władzom samorządowym zmianę podstawy naliczania podatku od nieruchomości co w konsekwencji prowadzi do kilkukrotnego wzrostu opłat z tego tytułu ponoszonych przez inwestorów. W artykule omówiono wpływ na sytuację finansową podmiotów, które w formule SPV wytwarzają energię elektryczną z turbiny wiatrowej małej mocy. W obliczeniach wykorzystano wskaźnik pokrycia obsługi długu, który jest podstawowym miernikiem wypłacalności przedsiębiorstwa. Wyniki przeprowadzonych obliczeń jednoznacznie wskazują, że projekty, które sfinansowane zostały w znacznej części kapitałem zwrótnym, przy obecnym poziomie cen praw majątkowych przyznawanych za produkcję energii elektrycznej z OZE, nie są w stanie regulować zobowiązań kredytowych zaciągniętych na budowę turbiny wiatrowej.

Słowa kluczowe: OZE, elektrownie wiatrowe, podatki lokalne.

1. WSTĘP

Celem artykułu było omówienie wpływu zaistniałych zmian legislacyjnych na skutek obowiązywania Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych na sytuację finansową podmiotów, które wytwarzają energię elektryczną z turbiny wiatrowej małej mocy. Wprowadzona przez nowe prawo definicja turbiny wiatrowej pozwala uznać ją za obiekt budowlany, do którego oprócz wieży i fundamentu wlicza się także urządzenia techniczne. Taka definicja turbiny wiatrowej umożliwia władzom samorządowym zmianę podstawy naliczania podatku od nieruchomości, co w konse-

¹ Dz. U. z 2016 roku poz.961.

kwencji prowadzi do kilkukrotnego wzrostu opłat z tego tytułu ponoszonych przez inwestorów. W przeprowadzonych obliczeniach wykorzystano wskaźnik pokrycia obsługi długu, który jest podstawowym miernikiem wypłacalności przedsiębiorstwa.

2. WIZJA UNII EUROPEJSKIEJ W ZAKRESIE CELÓW ŚRODOWISKOWYCH

Unia Europejska w ramach prowadzonej polityki przeciwdziałania zmianom klimatycznym wdraża Pakiet energetyczno-klimatyczny zwany potocznie Pakietem 3x20. Pakiet ten stanowi zbiór przepisów, które mają pozwolić krajom członkowskim na osiągnięcie do 2020 roku celów środowiskowych. Jednym z tych celów jest osiągnięcie 20-procentowego udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii w UE, w tym 10-procentowego udziału biopaliw w ogólnym zużyciu paliw transportowych².

Cele dla poszczególnych krajów Unii Europejskiej zostały ustalone na różnych poziomach w zależności od sytuacji wyjściowej członków UE w zakresie produkcji energii odnawialnej oraz dostępnych zasobów i zdolności ich wykorzystania³. Najniższy cel w zakresie produkcji energii z OZE ma Malta – 10%, najwyższy Szwecja – poziom 49%. Polska zobowiązana jest do uzyskania do 2020 roku minimum 15% udziału odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii ogółem. Aby zachęcić inwestorów prywatnych od budowy instalacji OZE, stosowane są różne formy wsparcia publicznego sektora OZE, które dzieli się na dwa podstawowe systemy:

- system kształtowania ilości wytworzonej energii (quota systems), do którego zaliczane są coraz popularniejsze na świecie przetargi i aukcje na zakup energii elektrycznej z OZE oraz prawa majątkowe nadawane wytwórcom energii odnawialnej, które zbywane są na rynku podmiotom mającym obowiązek prawny pewną ilość certyfikatów zakupić,
- systemy kształtowania cen (price systems), do którego zaliczane są m.in. systemy cen gwarantowanych (feed-in-tariffs), systemy dopłat gwarantowanych (feed-in-premium), dotacje, pożyczki preferencyjne oraz ulgi podatkowe.

Dobór systemu wsparcia jest kluczowy z punktu widzenia efektywności wydatkowania środków publicznych, optymalizacji miks energetycznego oraz zachowania stabilności systemu wsparcia OZE.

² Unia Europejska zadeklarowała, że redukcja emisji gazów cieplarnianych zostanie zwiększona do 30%, pod warunkiem osiągnięcia światowego porozumienia, w ramach którego kraje spoza UE podejmą zobowiązania do podjęcia działań w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych. Zapis ten miał na celu ochronę konkurencyjności i interesów krajów UE w sytuacji, gdyby inne kraje nie podjęły działań służących redukcji gazów cieplarnianych do atmosfery.

³ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020_pl

3. WSPARCIE WYTWÓRCÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ

W Polsce w 2005 roku wprowadzono system wsparcia dla producentów energii elektrycznej z OZE w postaci systemu zielonych certyfikatów, którego celem było zapewnienie wieloletniej stabilności finansowej wytwórców energii i ograniczanie ryzyka inwestycyjnego związanego z nowym sektorem gospodarczym. System nakładał na przedsiębiorstwa obrotu energią elektryczną obowiązek zakupu energii z OZE w celu utrzymania ustalonego udziału energii zielonej w całkowitej ilości energii sprzedawanej do odbiorców końcowych. Obowiązek ten mógł zostać spełniony przez zakłady energetyczne poprzez przedstawienie do umorzenia do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wymaganej liczby świadectw pochodzenia energii. W przypadku niewywiązania się z tego obowiązku, zakłady zmuszone były do uiszczenia do 31 marca następnego roku tzw. opłaty zastępczej. Opłata zastępcza stanowiła górne ograniczenie wartości świadectw pochodzenia i podlegała waloryzacji średniorocznych wskaźnikiem inflacji. Prawa majątkowe (świadectwa pochodzenia) mogły być przedmiotem obrotu na Towarowej Giełdzie Energii. System wsparcia z 2005 roku w pierwszych latach spełniał swoją funkcję zachęcającą inwestorów do lokowania kapitału w tego typu inwestycje. Oferując ponadprzeciętne zyski z wytwarzania energii z OZE spowodował bardzo dynamiczny rozwój dwóch segmentów energetyki odnawialnej – energetyki wiatrowej i technologii współspalania. Rosnąca nadpodaż praw majątkowych w porównaniu z liczbą świadectw przedstawianych do umorzenia powodowała, że po 2011 roku rynek praw majątkowych staje się coraz mniej efektywny⁴. Ostatecznie doprowadziło to w II kwartale 2017 roku do spadku cen praw majątkowych do 9% wartości praw majątkowych z 2010 roku i początku bankructw najmniejszych producentów OZE. Co ciekawe, pomimo gwałtownego spadku poziomu wsparcia dla branży OZE, sektor energetyki wiatrowej w latach 2015-2016 odnotował największe przyrosty zainstalowanej mocy w polskim systemie elektroenergetycznym. Według danych Urzędu Regulacji Energetyki oraz Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A., w latach 2015-2016 zainstalowano w Polsce farm wiatrowych o łącznej mocy prawie 2 tys. MW, dzięki czemu moc wszystkich elektrowni wiatrowych wyniosła prawie na koniec 2016 roku 5,8 GW. Tak duży wzrost mocy elektrowni wiatrowych spowodował, że Polska osiągając w 2015 roku przyrost na poziomie prawie 30%, była drugim europejskim krajem pod względem dynamiki rozwoju energetyki wiatrowej. Przyczyną tak szybkiego wzrostu wiatrowej energetyki odnawialnej były planowane zmiany przepisów dotyczących wsparcia inwestorów wytwarzających energię z odnawialnych źródeł. Zmiany te miały obowiązywać od 1 stycznia 2016 roku. Inwestorzy starali się uruchomić jak najwięcej instalacji wiatrowych do końca 2015 roku, gdyż to

⁴ Szerzej na ten temat: G. Borys, *Główne przyczyny braku efektywności rynku praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2015, nr 1 (937), s. 27-38.

im gwarantowało pozostanie w dotychczasowym systemie wsparcia⁵. W grudniu 2015 roku parlament uchwalił ustawę, która przesunęła o pół roku zmianę systemu wsparcia, dzięki czemu inwestorzy mogli spokojnie dokończyć budowy farm wiatrowych jeszcze w I półroczu 2016 roku.

Tabela 1. Moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii w Polsce w latach 2009-2017

Rodzaj energii pierwotnej	Moc zainstalowana w MW								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	I półrocze 2017
Biogaz	70,9	82,9	103,5	131,2	162,2	188,5	212,5	234,0	235,6
Biomasa	252,5	356,2	409,7	820,7	986,9	1 008,2	1 122,7	1 281,1	1 323,2
Słońce	0,001	0,033	1,13	1,29	1,90	21,0	71,0	99,1	102,1
Wiatr	724,7	1 180,3	1 616,4	2 496,7	3 389,5	3 833,8	4 582,0	5 807,4	5 824,4
Woda	945,2	937,0	951,4	966,1	970,1	977,0	981,8	994,0	992,7
Razem	1 993,2	2 556,4	3 082,0	4 416,1	5 510,7	6 028,6	6 970,0	8 415,5	8 478,0
wzrost r/r w MW		563,2	525,6	1 334,0	1 094,6	517,9	941,4	1 445,5	62,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Regulacji Energetyki, www.ure.gov.pl

Z danych Urzędu Regulacji Energetyki za I półrocze 2017 roku można zauważyć zastój w rozwoju polskiego sektora OZE. W I półroczu 2017 roku oddano do użytku tylko 62,5 MW nowych instalacji OZE, podczas gdy średnio w latach 2015-2016 oddawano do użytku prawie 1 200 MW. Moc oddanych do użytku w I półroczu 2017 roku farm wiatrowych wynosiła symboliczne 17 MW. Luka inwestycyjna w sektorze budowy turbin wiatrowych wystąpi jeszcze co najmniej w latach 2018-2019. Do głównych powodów przestoju jest brak wsparcia publicznego, zaostrenie przepisów dotyczących lokalizacji nowych turbin wiatrowych oraz niekorzystne z punktu widzenia inwestorów przepisy odnoszące się do sposobu naliczania od tego typu instalacji podatków od nieruchomości.

4. KONTROWERSJE WOKÓŁ NOWEJ DEFINICJI ELEKTROWNI WIATROWEJ

Przedmiotem opodatkowania w podatku od nieruchomości do końca 2016 roku były jedynie elementy budowlane elektrowni wiatrowej takie jak wieża i fundament oraz część infrastruktury towarzyszącej farmom wiatrowym np.

⁵ System wsparcia publicznego polegający na otrzymywaniu za produkcję energii z OZE tzw. praw majątkowych nazywanych potocznie zielonymi certyfikatami.

drogi oraz place manewrowe⁶. Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U z 2016 roku poz.961) wprowadziła definicję elektrowni wiatrowej, która rozumiana jest jako budowla w rozumieniu przepisów prawa budowlanego składająca się co najmniej z fundamentu, wieży oraz elementów technicznych, o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478 i 2365). Zapisy Ustawy od samego początku budziły kontrowersje w zakresie interpretacji wysokości podstawy naliczania podatku od nieruchomości. Część samorządów gminnych uznaje, że podatek od nieruchomości turbin wiatrowych powinien być naliczany jedynie od fundamentu i wieży turbiny, gdyż turbina jako całość nie jest obiektem budowlanym w rozumieniu prawa budowlanego. W uzasadnieniach samorządy podkreślały, że każda z turbin oprócz części budowlanej składa się także z elementów techniczno-elektronicznych oraz urządzeń pomiarowych, które w myśl przepisów prawa budowlanego budowlą nie są, stąd nie należy płacić od nich podatku od nieruchomości⁷. Część samorządów interpretują nowe przepisy na niekorzyść inwestorów argumentując, że w myśl art. 2 Ustawy wynika wprost, że turbina wiatrowa jest budowlą składającą się z fundamentu, wieży i elementów technicznych (wirnik z zespołem łopat, zespół przeniesienia napędu, generator prądotwórczy, układy sterowania i zespół gondoli wraz z mocowaniem i mechanizmem obrotu). Tym samym podatek od nieruchomości powinien być naliczany od wartości całej turbiny wiatrowej, a nie tak jak dotychczas od fundamentu i wieży⁸. Taką interpretację przepisów podziela Ministerstwo Finansów wskazując, że Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych zawiera definicję pojęcia „budowla”, w której znajduje się odesłanie do przepisów ustawy – Prawo budowlane. Od dnia 16 lipca 2016 r. elektrownia wiatrowa w całości stanowi obiekt budowlany (budowlę) w rozumieniu ustawy Prawo budowlane, co wynika, ze zaktualizowania definicji „budowli”, zawartej w ustawie Prawo Budowlane⁹. Warto zaznaczyć, że jako uzasadnienie do tzw. Ustawy antywiatrakowej wskazano, że konieczne jest objęcie nadzorem budowlanym całej elektrowni wiatrowej, wraz z łopatami i urządzeniami technicznymi, nie ma natomiast w uzasadnieniu mowy o planowanym podniesieniu obciążeń podatkowych dla farm wiatrowych. Ponadto, Ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych nie jest ustawą podatkową, ja również ustawy podatkowe

⁶ Art. 3 pkt. 3 Prawa budowlanego, który stanowi, że budowlą są m.in. „części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni wiatrowych, elektrowni jądrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową”.

⁷ Takie stanowisko zaprezentował Wójt Gminy Zgorzelec.

⁸ Takie stanowisko przedstawił m.in. Wójt Gminy Postomino czy Wójt Gminy Słupia.

⁹ Odpowiedź Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa na interpelację nr 4207, w której wyjaśniono, że elektrownia wiatrowa wraz z urządzeniami technicznymi (wirnik z zespołem łopat, zespół przeniesienia napędu, generator prądotwórczy, układy sterowania i zespół gondoli wraz z mocowaniem i mechanizmem obrotu) wypełnia przesłanki budowli będącej wolno stojącym urządzeniem technicznym. <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=1A2CA8FE>.

nie odwołują się do przepisów zawartych w ustawach o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowej. W 2017 roku pojawiły się pierwsze niekorzystne dla właścicieli wiatraków rozstrzygnięcia sądowe, w których stwierdzono, że skoro w prawie budowlanym nie występuje definicja elektrowni wiatrowej, ale definicja w innej ustawie potwierdza, że cała turbina jest budowlą, to dla celów podatkowych całą elektrownię należy uznać za budowlę¹⁰.

5. WPŁYW ZMIAN WYSOKOŚCI PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI NA RENTOWNOŚĆ INSTALACJI WIATROWYCH

Z przeprowadzonych symulacji wynika, że zmiana sposobu naliczania podatku od nieruchomości ma fundamentalne znaczenie dla zachowania płynności przedsiębiorstw wytwarzających energię elektryczną z wiatru. W obliczeniach posłużono się podstawowym miernikiem określającym zdolność przedsiębiorstwa do obsługi swoich zobowiązań kredytowych i pożyczkowych – wskaźnikiem obsługi zadłużenia¹¹. Wartość wskaźnika powyżej jedności oznacza zdolność przedsiębiorstwa do regulowania zobowiązań kredytowych i pożyczkowych. Banki komercyjne wymagają zazwyczaj zapewnienia uzyskiwania wskaźnika obsługi zadłużenia powyżej wartości 1,2. Wartość poniżej 1,2 jest dla banku sygnałem alarmowym wskazującym na konieczność restrukturyzacji kosztów działalności operacyjnej. W przeprowadzonych analizach wariantowych przyjęto następujące uśrednione założenia inwestycyjne, które odzwierciedlają typowe wartości dla projektów realizowanych w Polsce w latach 2010-2014 w formule SPV):

- Projekt polega na budowie w formule SPV jednej nowej turbiny wiatrowej o mocy 0,8 MW. Wartość nakładów inwestycyjnych wynosi 5,0 mln złotych. Podmiot nie prowadzi innej działalności gospodarczej, nie ponosi także kosztów niezwiązanych z projektem.
- Inwestycja finansowana jest w 25% ze środków własnych, w 75% kapitałem dłużnym oprocentowanym w skali roku na poziomie 4,5%, który spłacany jest w równych ratach kapitałowych przez 15 lat.
- Wartość sumy rocznych rat kapitałowych wynosi 250,0 tys. złotych, a wartość zapłaconych odsetek w pierwszym roku spłaty – 181,25 tys. złotych. Suma przepływów finansowych w pierwszym roku wynosi 431,25 tys. złotych i z każdym rokiem maleje o 12,5 tys. złotych w związku z coraz mniejszą wartością płaconych odsetek.
- Amortyzacja części budynków i budowli wynosi 4,5% a urządzeń technicznych 7% w stosunku rocznym.

¹⁰ M.in. wyrok I SA/Bd 866/16 Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/71FF85E030>.

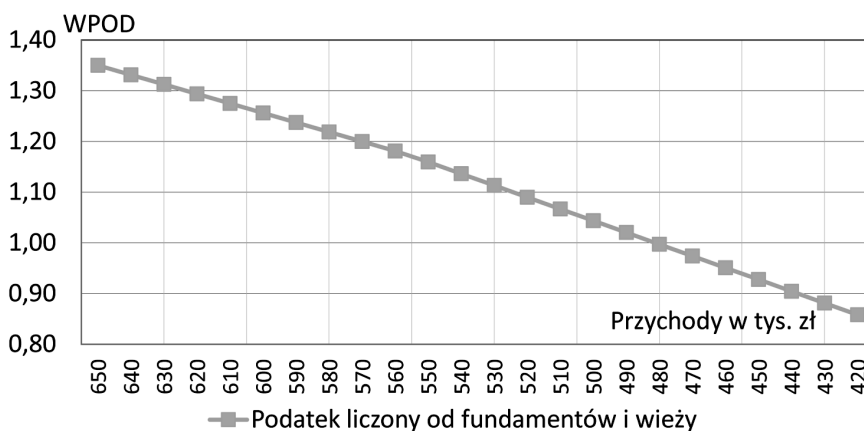
¹¹ Wskaźnik obsługi zadłużenia liczony jest najczęściej jako iloraz, w którym dzielną jest suma zysku netto, amortyzacji i płaconych odsetek, a dzielnikiem jest suma rat kapitałowych i płaconych odsetek.

- Wartość budynków i budowli (wieża, fundament, drogi, plac manewrowy) wynosi 1,25 mln złotych a wartość urządzeń technicznych (wirnik, łopaty, napędy, generator prądotwórczy, sterowane, gondola) – 3,75 mln złotych.
- Wartość wydatkowych kosztów operacyjnych przeznaczonych na obsługę serwisową przyjęto na minimalnym poziomie 50,0 tys. złotych, z czego 25,0 tys. złotych stanowi płacony podatek od nieruchomości w wysokości 2% wartości budynków i budowli¹².
- Podatek dochodowy wynosi 19% wartości zysku brutto.

Należy podkreślić, że w przyjętych założeniach nie pojawiają się żadne koszty operacyjne, z których można zrezygnować a próba dalszego zmniejszania nakładów na konserwację i serwisowanie turbiny grozi jej uszkodzeniem i wstrzymaniem produkcji. Minimalna wartość przychodów ze sprzedaży, przy których wartość wskaźnika obsługi zadłużenia przekracza 1,0 wynosi 485 tys. zł/rok. Aby wskaźnik obsługi zadłużenia przekroczył bezpieczny poziom 1,2 to wartość przychodów ze sprzedaży powinna przekroczyć 570,0 tys. zł / rok.

Tabela 2. Zależność wartości wskaźnika obsługi zadłużenia od przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej przy założeniu naliczania podatku od nieruchomości od wartości fundamentów i wieży

Wyszczególnienie	WPOD = 1,2	WPOD = 1,1	WPOD = 1,0
Przychody	571,0	525,0	485,0
Koszty operacyjne	50,0	50,0	50,0
Amortyzacja	325,0	325,0	325,0
Odsetki	181,3	181,3	181,3
Podatek dochodowy	2,8	0,0	0,0
Zysk netto	11,9	-31,3	-71,3
WPOD	1,20	1,10	1,01

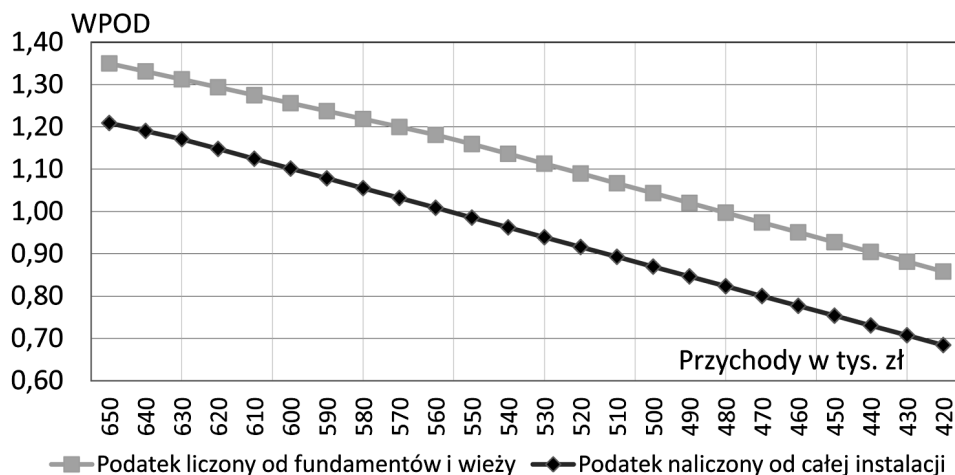
Źródło: opracowanie własne na podstawie przyjętych założeń.

¹² Założenie nie uwzględnia zmian wprowadzonych Ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Przy takiej interpretacji nowych przepisów, w przykładzie inwestycji przeanalizowanej wcześniej, podatek od nieruchomości płacony za turbinę wiatrową o mocy 0,8 MW wzrośnie z poziomu 25,0 tys. zł / rok do poziomu 100,0 tys. zł / rok. Zmiana ta pogorszy wartość wskaźnika obsługi zadłużenia o kilkanaście punktów procentowych. Poniżej przedstawiono *ceteris paribus* minimalną wartość przychodów, przy których wskaźnik obsługi zadłużenia uzyskuje wartość 1,0 (zdolność do regulowania zobowiązań kredytowych), wartość 1,1 oraz wartość 1,2 (standardowo minimalny wymóg stawiany przez banki komercyjne). Aby osiągnąć jednostkową wartość wskaźnika pokrycia obsługi zadłużenia, roczny przychód ze sprzedaży energii elektrycznej powinien być na poziomie nie mniejszym niż 555,0 tys. zł. Każdy poziom przychodów poniżej tej wartości oznacza w przyszłości konieczność dopłaty do kapitału z wkładu własnego, przeprowadzenie procesu restrukturyzacyjnego zadłużenia albo w skrajnym przypadku ogłoszenie bankructwa.

Tabela 3. Zależność wartości wskaźnika obsługi zadłużenia od przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej przy założeniu naliczania podatku od nieruchomości od wartości całej instalacji

Wyszczególnienie	WPOD = 1,2	WPOD = 1,1	WPOD = 1,0
Przychody	645,0	600,0	555,0
Koszty operacyjne	125,0	125,0	125,0
Amortyzacja	325,0	325,0	325,0
Odsetki	181,3	181,3	181,3
Podatek dochodowy	2,6	0,0	0,0
Zysk netto	11,1	-31,3	-76,3
WPOD	1,20	1,10	1,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie przyjętych założeń.

Aby ocenić skalę zagrożenia niewypłacalności podmiotów celowych, których jedyną działalnością jest produkcja energii elektrycznej z turbin wiatrowych, sprawdzono, jakie warunki muszą zostać spełnione aby przedsiębiorstwo uzyskało przychody nie mniejsze niż 555,0 tys. złotych. Turbina wiatrowa o mocy 0,8 MW średniorocznie wytwarza w centralnej Polsce ok. 1500 MWh energii elektrycznej, w przypadku lat bardziej wietrznych średnioroczna produkcja wynosi 1700–1800 MWh. Turbiny wiatrowe o mocy 0,8 MW w najlepszych lokalizacjach przybrzeżnych przy pomyślnej całorocznej pogodzie produkują ponad 2000 MWh energii elektrycznej w ciągu roku. Najlepsze turbiny takiej mocy osiągają w pojedynczych latach produkcję na poziomie 2300 MWh, są to jednak pojedyncze przypadki w skali całego kraju. Z kolei na wartość sprzedaży energii elektrycznej z OZE składa się średnia cena energii elektrycznej z roku poprzedniego oraz cena sprzedaży praw majątkowych wynikających z produkcji energii elektrycznej z OZE. Średnia cena energii elektrycznej w 2016 roku i w roku bieżącym wynosi ok. 170 zł/MWh¹³. Cena praw majątkowych w roku 2015 wynosiła średnio 122,50 zł / MWh, w roku 2016 obniżyła się do średniego poziomu 73,99 zł/MWh, w I kwartale 2017 roku średnia cena praw majątkowych wyniosła 35,20 zł/MWh. Poniżej przedstawiono szacowaną wielkość przychodów z produkcji energii z turbiny wiatrowej 0,8 MW w zależności od produktywności turbiny i ceny sprzedaży praw majątkowych. Kolorem zielonym oznaczono kombinację, które pozwalają regulować zobowiązania dłużne także w warunkach naliczania podatku od nieruchomości od całej instalacji (przekroczone 555,0 tys. zł). Kolorem niebieskim z czerwonymi liczbami oznaczono kombinacje, które pozwalają regulować zobowiązania dłużne ale w warunkach płacenia podatku od nieruchomości od budowli na starych zasadach (przekroczone 485 tys. zł).

Tabela 4. Zależność przychodów w zł od produktywności turbiny i cen sprzedaży praw majątkowych

Cena sprzedaży praw majątkowych w zł / MWh	Produkcja turbiny wiatrowej 0,8 MW w MWh/rok				
	1 500	1 700	1 900	2 100	2 300
50	330 000	374 000	418 000	462 000	506 000
70	360 000	408 000	456 000	504 000	552 000
90	390 000	442 000	494 000	546 000	598 000
110	420 000	476 000	532 000	588 000	644 000
130	450 000	510 000	570 000	630 000	690 000
150	480 000	544 000	608 000	672 000	736 000
170	510 000	578 000	646 000	714 000	782 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie przyjętych założeń.

¹³ Prezes URE, działając na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220 ze zm.), informuje o średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym: cena ta w 2015 roku wyniosła 169,99 zł/MWh, w 2016 roku 169,70 zł/MWh.

Tabela 5. Zależność wskaźnika pokrycia obsługi długu od produktywności turbiny i cen sprzedaży praw majątkowych

Cena sprzedaży praw majątkowych w zł/MWh	Produkcja turbiny wiatrowej 0,8 MW w MWh/rok				
	1 500	1 700	1 900	2 100	2 300
podatek od nieruchomości naliczany od części budowlanej					
50	0,65	0,75	0,85	0,96	1,06
70	0,72	0,83	0,94	1,05	1,16
90	0,79	0,91	1,03	1,15	1,25
110	0,86	0,99	1,12	1,23	1,34
130	0,93	1,07	1,20	1,31	1,43
150	1,00	1,15	1,27	1,39	1,51
170	1,07	1,21	1,34	1,47	1,60
podatek od nieruchomości naliczany od całej instalacji					
50	0,53	0,64	0,74	0,84	0,94
70	0,60	0,71	0,83	0,94	1,05
90	0,67	0,79	0,91	1,03	1,15
110	0,74	0,87	1,00	1,13	1,24
130	0,81	0,95	1,09	1,22	1,33
150	0,88	1,03	1,18	1,30	1,42
170	0,95	1,11	1,25	1,38	1,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie przyjętych założeń.

Przy finansowaniu dłużnym na poziomie 75% wartości inwestycji, przy cenie sprzedaży praw majątkowych poniżej 70 zł/MWh, żaden z projektów małych turbin wiatrowych realizowanych w formule SPV nie jest w stanie wygenerować wystarczających przepływów operacyjnych do obsługi zadłużenia. Tym samym utrzymanie płynności przez spółki celowe, które osiągają przychody wyłącznie z tej działalności jest niemożliwe. Obsługa zadłużenia staje się wykonalna przez większość projektów dopiero przy cenie praw majątkowych przekraczającej 170 zł / MWh. Sytuację mógłby poprawić p owrót do pierwotnej metodologii naliczania podatku od nieruchomości, wówczas minimalna cena praw majątkowych, przy których obsługa zadłużenia staje się realna to ok. 130 zł/MWh.

6. PODSUMOWANIE

Obecna sytuacja na rynku praw majątkowych, nadszarpnięte zaufanie inwestorów sektora energetyki wiatrowej oraz spodziewana luka inwestycyjna wynikająca ze zmiany systemu wsparcia OZE, pozwala przypuszczać, że Polsce nie uda się wypełnić zobowiązań wynikających z Pakietu energetyczno-klimatycznego. Sytuacja ta stwarza ryzyko konieczności dokonania tzw. transferu statystycznego lub ryzyko nałożenia przez Unię Europejską kary finansowej wynikającej z niewy-

pełnienia zobowiązań unijnych. W praktyce oznaczać to może kary, w postaci np. stawek dziennych, które zostaną nałożone do momentu wypełnienia zobowiązań lub wprowadzenia stosownych działań naprawczych. Trudno jest oszacować skalę wydatków nie znając skali deficytu produkcji energii z OZE. Przyjmując jednak, że niedobór zielonej energii wyniesie 20 TWh a jej cena wyniesie 50 euro za 1 MWh, koszt z tytułu niewypełnienia zobowiązań z Pakietu energetyczno-klimatycznego wyniesie miliard euro rocznie. Z punktu widzenia Polski, będą to bezpowrotnie stracone środki finansowe.

BIBLIOGRAFIA

- Borys G., *Główne przyczyny braku efektywności rynku praw majątkowych do świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2015, nr 1 (937).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. UE L 09.140.16).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 1994 Nr 89 poz.414 ze zm.).
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220 ze zm.).
- Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U z 2016 roku poz.961).
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478 i 2365 ze zm.).
- Wyrok I SA/Bd 866/16 Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy, <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/71FF85E030>.

SITUATION OF WIND TURBINE OWNERS IN THE LIGHT OF INTRODUCED CHANGES TO LOCAL TAX REGULATIONS

Summary: Wind Farm Investments Act of 20 May 2016 defines WTG (Wind Turbine Generator) as a single construction object encompassing the foundations, tower as well as the technical elements including rotor and blades. As a consequence of this change real estate tax might be calculated from the entire WTG. The article shows impact of real estate tax growth on DSCR indicator of SPV wind farm companies. Calculation results clearly confirmed that companies that financed WTG with credit are not able to pay the instalments because of low price of green certificates.

Key words: RES, wind power stations, local taxes.

*Mgr Mikołaj Kaczmarek
Doktorant w katedrze Makroekonomii i Gospodarki Żywnościowej
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu*